

Motion till riksdagen

1988/89:215

av Karin Starrin och Gunnar Björk
Statsbidraget för lärarlöner i grundskolan

Ansvar för skolan och dess utbildning fördelas mellan staten och kommunerna genom att staten ansvarar för lärarlönerna och kommunerna för skollokaler, läroböcker och skolmat. Man har kunnat konstatera att fram till början av 1980-talet fördelades kostnaderna med 50 % för staten och 50 % för kommunerna. Vad som hänt under 1980-talet är att kostnaderna alltmer skjutits över på kommunerna. Kostnadsrelationen är i dag 42 % för staten och 58 % för kommunerna.

I dag diskuterar man utifrån påståenden att kommunerna inte tar sitt ansvar: Man låter skolbyggnader förfalla, man tillåter eftersatt underhåll, man bygger iga nya skolor, man drar ner på värmen, etc. Kvaliteten på skolmaten blir hela tiden sämre, man byter ut mjölk med vatten, man minskar matportionerna. Eleverna får läsa i böcker som är inaktuella, böckerna håller inte ihop, de fullklottrade, etc. Listan kan göras lång på den kritik som riktas emot kommunerna.

Svenska Kommunförbundet har gjort en enkät för att få fram förändringarna på statsbidraget. Resultatet framgår av nedanstående tabell. Nästan 7 procentenheter har täckningsgraden sjunkit med.

Antal inv.	80/81	81/82	82/83	83/84	84/85	85/86	86/87
-9 999	91,0	90,0	88,0	86,7	85,5	83,6	82,2
10 000							
19 999	91,2	90,6	97,3	86,7	85,7	83,9	83,6
20 000							
39 999	91,1	88,2	86,4	85,5	84,6	83,7	83,8
40 000 -							
79 999	89,1	86,7	85,6	84,2	84,0	83,1	83,3
80 000 -	88,4	86,3	85,3	84,7	84,2	83,6	82,7
TOTALT	90,2	88,0	86,9	86,0	85,1	83,7	83,7

Orsakerna till försämringarna är främst statliga besparingar och överväldning av kostnader på kommunerna, som exempel:

- 1981/82 2 % besparing på utbetalning av statsbidrag
- 1982/83 Särskilt och lägre veckotimpris på statsbidraget till hemspråkundervisning
- 1983/84 PRAO-besparingen
- 1984/85 15 % sänkning av veckotimpriset till den icke undervisningsbundna delen av förstärkningsresursen

- 1984/85 Indragning av statsbidrag motsvarande en av de två första frånvarodagarna (1985/86 återfördes hälften av besparingen)
- 1985/86 Indragning av statsbidraget till skolchefstjänster.

Mot. 1988/89
Ub215

En annan viktig förklaring till den minskade statsbidragstäckningen är att statsbidraget till sociala avgifter i stort sett varit oförändrat medan det påslag som krävts för att täcka de lagstadgade sociala avgifterna har ökat med nästan 4 procentenheter under perioden 1980/81 till 1986/87.

Naturligtvis förväntade vi oss alla att en uppjustering skulle ske i årets budgetproposition. Istället kommer precis omvända besked, att man gör ytterligare indragningar på statsbidraget.

Detta får naturligtvis inte ske. Nu måste staten ta sitt ansvar i uppgörelsen om ansvaret för skolan. Nu måste statsbidraget för lärarlönerna i grundskolan justeras upp.

Tar staten sin del av ansvaret klarar också kommunerna sin del av ansvaret.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att öka statsbidraget för lärarlöner i grundskolan till att täcka hälften av kostnaderna för det totala skolväsendet.

Stockholm den 16 januari 1989

Karin Starrin (c)

Gunnar Björk (c)